

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
КАФЕДРА ПЛОДІВНИЦТВА І ВИНОГРАДАРСТВА

Гарант ОП

Андрій ЧАПЛЮЦЬКИЙ

«31» *серпня* 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЛОДІВНИЦТВО ТА ВИНОГРАДАРСТВО

Освітній рівень: початковий (молодший бакалавр)

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність: 203 «Садівництво та виноградарство»

Освітня програма: Садівництво та виноградарство

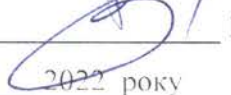
Факультет: плодоовочівництва, екології та захисту рослин

УМАНЬ 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Плодівництво та виноградарство» для здобувачів початкового рівня вищої освіти спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство» освітньої програми Садівництво та виноградарство - Умань. Уманський НУС, 2022. 13 с.

Розробники: кандидат с.-г. наук, доцент Андрій ЧАШОУЦЬКИЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри плодівництва і виноградарства
Протокол № 12 від «30» серпня 2022 року

Завідувач кафедри Володимир ЗАМОРСЬКИЙ
«__» _____ 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Протокол № 1 від «31» 08 2022 року.

Голова Андрій ТЕРНАВСЬКИЙ
«__» _____ 2022 року

© Андрій ЧАШОУЦЬКИЙ

© Уманський НУС, 2022 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>20 – аграрні науки і продовольство</u>	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність 203 Садівництво та виноградарство	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		2-й	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
		30 год.	
		Лабораторні	
		30 год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,6 самостійної роботи студента – 2,1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Молодший бакалавр	Вид контролю: <u>іспит</u>	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу „Плодівництво і виноградарство” є ознайомлення майбутніх фахівців із станом і перспективами розвитку плодівництва та виноградарства; елементами технології вирощування плодкових, ягідних культур та винограду у різних ґрунтово-кліматичних зонах; шляхи і способи покращення якості продукції та заходи щодо її підтримання.

Завдання - засвоєння основ садівництва дозволить майбутнім фахівцям з садівництва орієнтуватися в технологіях вирощування плодкових, ягідних культур та винограду, вирощування посадкового матеріалу для промислових та аматорських насаджень.

Інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми у процесі навчання та під час професійної діяльності в галузі плодівництва, виноградарства і овочівництва.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Вміння орієнтуватися в базових категоріях, поняттях та законах функціонування суспільного виробництва та особливостях їх прояву в різних типах агрокосистем.

ЗК 2. Уміння ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність розробляти та управляти проектами. Здатність працювати в команді.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до взаємодії, співробітництва з широким колом осіб для провадження професійної або навчальної діяльності

ЗК 8. Навички здійснення безпечної діяльності

ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК 10. Здатність до пошуку інформації з різних джерел.

ЗК 11. Розуміння вимог до діяльності за спеціальністю садівництво та виноградарство, зумовлених забезпеченням сталого розвитку України.

ЗК 12. Потенціал до подальшого навчання

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність використовувати професійно-профільовані знання і практичні навички в професійній діяльності.

ФК 2. Здатність обирати та використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки у сфері плодівництва, виноградарства і овочівництва.

ФК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов’язаних з плодовими, овочевими рослинами і виноградом.

ФК 4. Широкі теоретичні агрономічні знання, набуті у процесі навчання, розуміння рівня цих знань.

ФК 6. Здатність аналізувати існуючі процеси виробництва.

ФК 7. Здатність виконувати виробничі програми.

ФК 8. Уміння використовувати матеріально-технічне забезпечення виробничих процесів.

ФК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК 11. Практично використовувати навички з вирощування садивного матеріалу плодових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті.

ФК 12. Синтез теоретичної інформації та практичних виробничих даних у сфері садівництва та виноградарства.

Програмні результати навчання:

ПР 1. Впорядковувати базові категорії, поняття та закони функціонування суспільного виробництва та особливості їх прояву в різних типах агроєкосистем.

ПР 2. Впорядковувати спілкування на професійному та соціальному рівнях.

ПР 3. Класифікувати знання та інтерпретувати розуміння предметної області та професійної діяльності.

ПР 4. Повторювати розрахунки за засвоєними методиками. Виявляти здатність працювати в команді.

ПР 5. Розширювати потенціал до подальшого навчання.

ПР 7. Застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ПР 8. Виявляти здатність до взаємодії, співробітництва з широким колом осіб для провадження професійної або навчальної діяльності.

ПР 10. Використовувати навички здійснення безпечної діяльності.

ПР 13. Практично використовувати навички з вирощування садивного матеріалу плодових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті.

ПР 14. Демонструвати прагнення до збереження навколишнього середовища.

ПР 16. Оцінювати вимоги до діяльності за спеціальністю садівництво та виноградарство, зумовлених забезпеченням сталого розвитку України.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Біологічні основи плідництва

Змістовий модуль 1. Біологічні особливості плодових, ягідних і горіхоплідних культур.

Тема 1. Вступ. Класифікація і виробничо-біологічна характеристика рослин. Плідівництво як наука. Зв'язок з іншими галузями. Зміст і завдання курсу, вимоги, які ставляться до спеціалістів у галузі плідництва. Біологічні форми, поділ плодових рослин на групи за морфологічними ознаками. Поділ плодових культур на групи за ботанічними і виробничими ознаками. Видовий склад плодових рослин і їх коротка характеристика.

Тема 2. Морфологічні особливості плодових, ягідних і горіхоплідних культур. Будова плодового дерева. Морфологія бруньок, листків, стебла, квітки,

плодів і насіння. Періоди росту і плодоношення плодових рослин за П.Г. Шиттом. Будова кореневої системи. Типи кореневих систем. Коротка характеристика кореневих систем різних культур. Функції кореневої системи. Особливості росту і розвитку кореневої системи.

Тема 3. Закономірності росту і плодоношення плодових, ягідних і горіхоплідних культур. Ріст надземної системи. Закономірності росту кореневої системи. Явища ярусності і морфологічного паралелізму. Особливості росту гілок. Пагоноутворювальна здатність рослин.

Закономірності підпорядкування і взаємодії органів і частин плодових рослин. Загальні відомості про плодоношення у зв'язку з будовою генеративних органів. Теоретичні аспекти плодоношення. Періодичність плодоношення і шляхи її пом'якшення і подолання.

Тема 4. Річний цикл росту і розвитку плодових культур. Індивідуальний розвиток сіянців за І.В.Мічуриним. Вегетативно-розмножувані рослини і їх особливості. Теорія циклічного старіння і омолодження за М.П.Кренке. Життєдіяльність рослин у періоді вегетації. Фенологічні фази росту і розвитку. Стан спокою плодових рослин і його особливості.

Модуль 2. Розмноження плодових культур

Змістовий модуль 2. Вирощування садивного матеріалу плодових культур.

Тема 5. Плодовий розсадник. Вирощування підщеп. Види і способи розмноження плодових і ягідних культур. Організація плодового розсадника та його структура. Технологія вирощування насінневих і клонових підщеп.

Тема 6. Технологія вирощування плодових і ягідних саджанців. Маточно-сортовий сад. Вирощування саджанців окуліруванням. Вирощування саджанців зимовим щепленням. Вирощування саджанців ягідних культур. Вирощування безвірусних саджанців. Викопування, сортування, реалізація і зберігання саджанців.

Модуль 3 Закладання і догляд за насадженнями

Змістовий модуль 3. Закладання плодових насаджень і технологія виробництва плодів.

Тема 7. Закладання плодових насаджень і технологія виробництва плодів. Конструкції плодових насаджень і оптимізація площі саду. Вибір ділянки, організація території саду. Створення садохисних насаджень. Добір культур, сортів і їх розміщення. Системи і схеми садіння дерев. Підготування ґрунту, способи і техніка садіння дерев. Післясадивний догляд за насадженнями.

Змістовий модуль 4. Догляд за плодовими насадженнями.

Тема 8. Системи утримання, обробітку ґрунту та удобрення плодових насаджень. Утримання ґрунту у молодих насадженнях. Парова та паросидеральна системи утримання ґрунту. Дернова та дерново-перегнійна системи. Утримання пристовбурних смуг. Обробіток ґрунту. Застосування гербіцидів. Особливості живлення плодових рослин. Визначення потреби у добривах. Види і форми добрив. Способи і строки внесення добрив.

Тема 9. Водний режим і зрошення плодових насаджень. Необхідність у зрошенні саду. Способи і техніка поливу. Строки і норми поливу. Попередження ерозії і засолення ґрунту.

Тема 10. Формування й обрізування дерев і кущів. Біологічні основи й значення формування й обрізування. Прийоми, види та строки формування й обрізування. Принципи формування крон. Форми та типи крон. Відновлювальне (циклічне) обрізування. Літнє обрізування. Обрізування кущів ягідних культур.

Тема 11. Догляд за врожаєм, його збирання і товарна обробка. боротьба з приморозками. регулювання плодоношення. Прогнозування урожаю і підготування до його збирання. Визначення строків збирання. Методи збирання плодів. Товарна обробка врожаю. Зберігання плодів.

Змістовний модуль 5. Догляд за виноградом

Тема 12 Закладання промислового виноградника Конструкції насаджень і оптимізація площі виноградника. Вибір ділянки, організація території виноградника. Створення садозахисних насаджень. Добір сортів і їх розміщення. Системи і схеми садіння кущів. Підготування ґрунту, способи і техніка садіння кущів. Післясадивний догляд за насадженнями.

Тема 13 Системи ведення і формування кущів винограду Утримання ґрунту у молодих насадженнях. Парова та паросидеральна системи утримання ґрунту. Дернова та дерново-перегнійна системи. Утримання пристовбурних смуг. Обробіток ґрунту. Застосування гербіцидів. Особливості живлення. Визначення потреби у добривах. Види і форми добрив. Способи і строки внесення добрив

Тема 14 Обрізування кущів винограду Біологічні основи й значення формування й обрізування кущів винограду. Прийоми, види та строки формування й обрізування. Принципи формування кущів. Літнє обрізування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Біологічні основи плідництва												
Змістовий модуль 1. Біологічні особливості плодкових культур.												
<i>Тема 1.</i> Вступ. Класифікація і виробничо-біологічна характеристика рослин.	8	2		2		4						
<i>Тема 2.</i> Морфологічні особливості плодкових, ягідних і горіхоплідних культур.	8	2		2		4						
<i>Тема 3.</i> Закономірності росту і плодоношення плодкових, ягідних і горіхоплідних культур.	8	2		2		4						
<i>Тема 4.</i> Річний цикл росту і розвитку плодкових культур.	8	2		2		4						
Разом за змістовим модулем 1	32	8		8		16						
Модуль 2. Розмноження плодкових культур												
Змістовий модуль 2. Вирощування садивного матеріалу плодкових культур.												
<i>Тема 5.</i> Плодовий розсадник. Вирощування підщеп.	8	2		2		4						
<i>Тема 6.</i> Технологія вирощування плодкових і ягідних саджанців.	8	2		2		4						
Разом за змістовим модулем 2	16	4		4		8						
Модуль 3 Закладання і догляд за насадженнями												
Змістовий модуль 3. Закладання плодкових насаджень і технологія виробництва плодів.												
<i>Тема 7.</i> Закладання плодкових насаджень і	8	2		2		4						

технологія виробництва плодів. <i>Planting fruit plantations and fruit production technology</i>												
Разом за змістовим модулем 3	8	2		2		4						
Змістовий модуль 4. Догляд за плодовими насадженнями.												
<i>Тема 8.</i> Системи утримання, обробітку ґрунту та удобрення плодових насаджень.	8	2		2		4						
<i>Тема 9.</i> Водний режим і зрошення плодових насаджень.	8	2		2		4						
<i>Тема 10.</i> Формування й обрізування дерев і кущів.	8	2		2		4						
<i>Тема 11.</i> Догляд за врожаєм, його збирання і товарна обробка. боротьба з приморозками. регулювання плодоношення.	8	2		2		4						
Разом за змістовим модулем 4	32	8		8		16						
Змістовний модуль 5. Догляд за виноградом												
<i>Тема 12</i> Закладання промислового виноградника	8	2		2		4						
<i>Тема 13</i> Системи ведення і формування кущів винограду	14	4		4		6						
<i>Тема 14</i> Обрізування кущів винограду	10	2		2		6						
Разом за змістовим модулем 5	32	8		8		16						
Усього годин	120	30		30		60						

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Надземна і підземна частина плодових і ягідних культур.	2
2	Морфологія плодоносних утворень, типи плодоношення (в саду)	2
3	Закономірності формування надземної частини плодових рослин. Модульний контроль 1.	2
4	Характеристика і технологія вирощування підщеп. (в маточнику)	2
5	Способи щеплення плодових.	2
6	Технологія вирощування садивного матеріалу. Модульний контроль 2.	2
7	Сортові та дегустаційні особливості плодів	2
8	Формування крон плодових рослин. <i>Formation of crowns of fruit plants (в саду)</i>	2
9	Конструкції плодових насаджень. Модульний контроль 3.	2
10	Системи утримання ґрунту в саду. (в саду)	2
11	Зрошення плодових насаджень. (в саду)	2
12	Закладання промислового виноградника	2
13	Системи ведення і формування кущів винограду	4
14	Обрізування кущів винограду	2
	Всього	30

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Біологічні основи розмноження плодових культур	3
2	Морфологія і видовий склад насіння плодових і ягідних культур.	3
3	Екологічні фактори у житті плодових рослин	3
4	Підщепи зерняткових і кісточкових культур	4
5	Догляд за маточником. Відокремлення відсадків і сортування підщеп.	4
6	Технологія вирощування одно-, двохрічок та кніп-баум	4
7	Ремонт плодових насаджень. Типи шпалер	4
8	Сорти плодових, горіхоплідних і ягідних культур.	3
9	Захист дерев від пошкоджень, заморозків.	3

10	Організація запилення та проріджування зав'язі. Застосування фізіологічно-активних речовин у садівництві.	3
11	Біологічні основи і значення формування й обрізування	4
12	Формування і обрізування ягідних культур. Літнє обрізування. Відновлююче (циклічне) обрізування.	4
13	Формування і обрізування горіхоплідних культур.	5
14	живлення плодкових рослин в промислових насадженнях	4
15	Попередження ерозії і засолення ґрунту	4
16	Інвентаризація і апробація плодкових насаджень.	5
Разом		60

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота														іспит	Сума
ЗМ 1				ЗМ 2		ЗМ 3	ЗМ 4				ЗМ5				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	30	100

Примітка. * T1–T14 –лабораторне заняття;

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Куян В.Г. Плодівництво: практикум – К.: Світ, 2002. - 183 с
2. Заморський В.В. Збирання та оформлення гербарію плодоносних утворень плодових культур: методичні вказівки для виконання самостійної роботи з плодівництва / В.В. Заморський, Р.В. Яковенко – Умань, 2009 – 9 с.
3. Яковенко Р.В., Чаплоуцький А.М. Підщепи плодових культур / Р.В. Яковенко, А.М. Чаплоуцький / Метод. вказівки з плодівництва для студентів спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство». – Умань. – 2022. – 17 с.
4. 20. Яковенко Р.В., Чаплоуцький А.М. Насіння плодових культур / Р.В. Яковенко, А.М. Чаплоуцький / Метод. вказівки з плодівництва для студентів спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство». – Умань. – 2022. – 12 с.

10. Рекомендована література

Базова

1. Власюк С.Г. Слива та алича. / С.Г.Власюк - К.: Урожай, 1989. - 150 с.
2. Грицаєнко А.О. Плодівництво: Підручник. / А.О. Грицаєнко - К.: Урожай, 2000. - 430 с.
3. Куян В.Г. Плодівництво: Підручник./ В.Г. Куян -К.: Світ, 2009. - 479 с.
4. Куян В.Г. Спеціальне плодівництво: Підручник./ В.Г. Куян -К.: Світ, 2004. - 264 с.
5. Третяк К.Д. Вишня і черешня / К.Д.Третяк, В.Г.Завгородня, М.І.Туровцев - К.: Урожай, 1990. - 172с
6. Технологія виробництва плодів зерняткових культур/ Г.К.Карпенчук, О.В.Мельник, В.В.Заморський та ін.; За ред. Г.К.Карпенчука // Новини садівництва. Спеціальний випуск, 1993. - 170 с.
7. Ягідні культури / Ю.П. Яновський, В.В. Воеводін, О.М. Лапа та ін. – К., 2009. - 215 с.

Допоміжна

1. Власюк С.Г., Бондаренко А.О. Садівництво і виноградарство. / С.Г. Власик, А.О. Бондаренко - К.: Вища школа, 1990. - 203 с.
2. Кондратенко Т.С. Яблуні в Україні. Сорти. / Т.С. Кондратенко - К., 2001. - 296 с.
3. Новини садівництва -щоквартальний науково-виробничий журнал.
4. Омельченко І.К. Культура яблуні в Україні / І.К.Омельченко - К.: Урожай, 464 с
5. Чаплоуцький А.М., Мельник О.В. Нове в обрізуванні плодової стіни / Новини садівництва. 2014. №1. С. 12-13.
6. Чаплоуцький А.М. Плодова стіна груші / Новини садівництва. 2013. №3. С. 12.
7. Чаплоуцький А.М., Мельник О.В. Контурне обрізування: досвід запровадження / Новини садівництва. 2013. №4. С. 9-11.
8. Lozinska A. S., Polunina O. V., Sharapaniuk O. S., **Chaploutskyi A. M.**, Melnyk Y. V., Zabolotniy O. I., Cherneha A. O., Voitovska V. I. and Liubych V. V. Black

currant productivity formation as affected by the components of cultivation technology. Plant Archives. Vol. 21, Supplement 1, April, 2021. P.1856-1860

12. Інформаційні ресурси

1. Мультимедійний проектор, відеоапаратура.
2. Таблиці, фотографії, буклети.

13. Зміни в робочій програмі на 2022-2023 нр

Заплановані заняття англійською мовою, доповнено список рекомендованої літератури та методичних матеріалів